”INSONLARDA SOLIQ TO‘LASH MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI”

Namangan tuman

2-son texnikumi maxsus fan o`qituvchilari:

Dalibayeva Salomat,Turgunova Hanifa

Anotatsiya: Ushbu maqola iqtisodiyotdagi keng bilimlarni o’z ichiga oladi va yoshlarga iqtisodiy manfaatlarida foydalanishga yordam beradi.

Bugungi kunda har qanday davlatning iqtisodiy qudrati va ijtimoiy farovonligi uning byudjet daromadlari, xususan, soliq tushumlarining barqarorligiga bevosita bog‘liq. Soliq tushumlari ta'lim, sog‘liqni saqlash, ilm-fan, infratuzilma va ijtimoiy himoya kabi davlat vazifalarini moliyalashtirishning asosiy manbaidir. Biroq soliq bazasini kengaytirish va byudjet tushumlarini oshirish faqatgina ma'muriy chora-tadbirlar (nazorat, jarima va tekshiruvlar) bilan cheklanib qolmaydi. Bunda jamiyatda soliq madaniyatini shakllantirish va yuksaltirish hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Soliq madaniyati – bu fuqarolar va tadbirkorlarning soliqqa oid qonun-qoidalarni bilishi, ularga ongli ravishda amal qilishi hamda soliq to‘lashni konstitutsiyaviy va fuqarolik burchi sifatida tushunishidir. Soliq madaniyati tushunchasi huquqiy, iqtisodiy va axloqiy me'yorlarning o‘zaro uyg‘unligida namoyon bo‘ladi. Uning asosiy tarkibiy qismlari quyidagilardan iborat:

* Soliqqa oid huquqiy savodxonlik: Fuqarolarning soliq turlari, stavkalari, ularni hisoblash va to‘lash tartib-qoidalari haqida yetarli bilimga ega bo‘lishi.

* Iqtisodiy ong va ishonch: Soliqlar evaziga shakllanadigan davlat byudjeti mablag‘lari qayerga sarflanayotganini va bu o‘z navbatida ularning shaxsiy farovonligiga qanday ta'sir qilishini anglab yetish.

* Axloqiy mas'uliyat: Soliqdan bo‘yin tovlash jamiyatga yetkaziladigan zarar ekanligini tushungan holda halollik tamoyiliga amal qilish.

Aholida soliq to‘lash madaniyatini to‘laqonli shakllantirish yo‘lida ba'zi to‘siqlar saqlanib qolmoqda:

* Aholining soliq savodxonligining yetarli emasligi: Soliq qonunchiligidagi o‘zgarishlar va imtiyozlar haqida keng jamoatchilikning o‘z vaqtida xabardor bo‘lmasligi.

* Soyadagi iqtisodiyotning mavjudligi: Naqd pul muomalasi va norasmiy bandlikning saqlanib qolishi soliq madaniyatining o‘sishiga salbiy ta'sir ko‘rsatadi.

* Davlat va soliq to‘lovchilar o‘rtasidagi qayta aloqaning zaifligi: Soliqlar hisobidan amalga oshirilayotgan islohotlar natijadorligi haqida shaffof axborot yetishmasligi ishonch muhitiga putur yetkazadi. Soliq madaniyatini yuksaltirish bo‘yicha amaliy takliflar va mexanizmlar Soliq madaniyatini rivojlantirish kompleks yondashuvni talab qiladi va quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

* Ta'lim tizimiga soliq savodxonligini kiritish: Maktabgacha ta'lim, umumiy o‘rta maktablar va oliy o‘quv yurtlarida soliq madaniyati asoslarini o‘rgatuvchi maxsus darslar yoki modullarni joriy etish.

* Axborot-targ‘ibot ishlarini kuchaytirish: Ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va maxsus ijtimoiy reklamalar orqali soliq to‘lashning ijtimoiy ahamiyatini keng yoritish.

* Soliq organlarining xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish: Raqamli texnologiyalardan foydalangan holda "qulay soliq" muhitini yaratish, soliq to‘lovchilarga o‘z vaqtida va tushunarli tarzda maslahat beruvchi tizimlarni takomillashtirish.

* Rag‘batlantiruvchi mexanizmlarni qo‘llash: Halol soliq to‘lovchilar uchun turli imtiyozlar, mukofotlash tizimlari va davlat xaridlarida ustunlik berish kabi rag‘batlarni kuchaytirish.

5. Xulosa

Xulosa qilib aytganda, insonlarda soliq to‘lash madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish bir kunlik jarayon emas, balki uzoq muddatli va tizimli davlat siyosatidir. Soliq madaniyati yuksak bo‘lgan jamiyatda davlat byudjeti barqarorligi ta'minlanadi, iqtisodiy soyadagi ulush qisqaradi va pirovardida mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi yangi bosqichga ko‘tariladi.

Fuqarolarning soliq to‘lashni majburiyat emas, balki vatan oldidagi faxrli burch sifatida qabul qilishi kuchli va adolatli fuqarolik jamiyatining muhim belgisi hisoblanadi.